

PRIORITERING AF ØKOLOGISK VÅRSÆD OG BÆLGSÆD VED FORÅRSSÅNING

STØTTET AF

Promilleafgiftsfonden for landbrug

Ved forårets markarbejde er det vigtigt med en fornuftig prioritering af den rækkefølge afgrøderne sås.

VENT TIL MARKEN ER TJENLIG

Når vårsæden etableres, er det vigtigt at vurdere, om jorden er tjenlig inden arbejdet går i gang i marken. Jorden er tjenlig, når den er fugtig, men hverken for tør eller for våd. Når jorden er tjenlig, hænger den ikke fast på dækkene og kørsel efterlader ikke spor. Jorden skal kunne smuldres ved let jordbearbejdning. Er man for tidligt ude, kan der opstå strukturskader i jorden, hvilket skaber en dårlig start for planterne, og dermed øges risikoen for at planterne vantrives. Pakning i dybere jordlag er meget svært at rette op på igen, og kan forårsage problemer med vandmættet og iltfattig jord, hvor rødderne har svært ved at trænge i dybden.

I varme og tørre forår er det ved de senest etablerede afgrøder vigtigt at holde på jordens fugtighed inden etablering. Dette kan blandt andet gøres ved ikke at lave for dyb jordbearbejdning med harven, samt udskyde evt. pløjning til kort før såning.

Hestebønner skal gerne sås så tidlig som muligt, da hestebønner har en lang vækstsæson, og

Forsøg med havre og forskellige såtider fra 2010. Parcellen i midten er sået den 29. marts, parcellen til venstre er sået den 12. april og parcellen til højre er sået den 26. april. Foto: Inger Bertelsen, SEGES Økologi Innovation

såtidspunktet har derfor stor indflydelse på, om man kan opnå et fornuftigt høsttidspunkt. En tidlig etablering sikrer også, at hestebønneplanterne udvikler sig tidligere i sæsonen, som vil mindske skaderne af blandt andet bladlusangreb. Der bør ikke sås senere end 15. april. Der ses generelt et merudbytte ved tidlig såning og øget udsædsmængde, det anbefales at så mellem 55 og 60 planter pr. m² i en sådybde på 8 cm.

Markært sås ligeledes gerne så tidligt som muligt, når jorden første gang er tjenlig. Markært har dog en kortere vækstsæson, men bør ikke sås senere end 25. april. Så gerne mellem 80 og 90 planter pr. m² i 6 – 8 cm dybde.

Havre er den kornart, der lider størst udbyttetab ved sen såning og samtidig øges skalandelen i kernerne, når såningen udskydes. Havre sås derfor, så snart jorden er tjenlig, og vil derved have potentiale for god kvalitet og højt udbytte. Det anbefales at så havren i 4 cm med et plantetal på 350 – 400 planter pr. m². Tidligt sået havre vil have en lavere risiko for angreb af fritfluer. Havre er ikke følsom overfor fritfluer efter 2. bladstadiet, og vil derfor ved sen såning være i risiko når fritfluerne flyver. Prognose for fremkomst af fritfluer kan følges her: [Fritfluer - Risikovurdering](#), men som en rettesnor bør der ikke sås efter 20. – 25. april.

Vårtriticale modner sent, og det er derfor vigtigt at så inden den 20. april, hvis høsten skal falde på et fornuftigt tidspunkt, og ikke være alt for sen. Erfaringer fra praksis og tidligere års forsøg viser, at der kan være stor forskel i de enkelte sorters tilpasning til sen såning. Vårtriticalesorter fra landsforsøgene modner typisk i midten af august. Sorter, der ikke er tilpasset sen såning i Danmark, danner få kerner og modner ikke ordentligt.

Vårhvede sås inden vårbyggen, da den har en længere vækstsæson end vårbyggen. Forsøg har vist, at der kan være merudbytte ved at hæve plantetallet i økologisk vårhvede til 500 – 520 planter pr. m².

Vårhveden har de sidste par år mange steder været udsat for angreb af bygfluelarver. Bygfluer har to generationer og første generation kan angribe vintersæd, hvor angreb af larver viser sig ved opsvulmede stængler der minder om forårsløg. 2. generation bygfluer flyver i maj-juni. Fluerne lægger æg ved fanebladet og larvens gnav i stænglen kan hæmme skridningen af kornet. Det vil være en fordel, at vårhvede planterne er på så sent et udviklingsstadium som muligt, når fluerne flyver. Angreb er mest tabsvoldende i sent såede marker, fordi disse angribes på et tidligere udviklingsstrin og derfor skades mere. Såning af vårhveden bør derfor prioriteres tidligere end det har været tilfældet i tidligere år.

Vårbyg er den vårsædsafgrøde, som har mindst udbyttetab ved senere såning. Vårbyggen vil have en hurtigere fremspiring end det tidligere såede korn, hvilket er en fordel i forhold til ukrudtskonkurrence. Da vårbyggen har et stort næringsstof behov tidligt i væksten anbefales det at tildele alt gylle inden eller meget tidligt i vårbyggens vækst. Vårbyggen sås i 4 cm dybde med et plantetal på 350 – 400 planter pr. m². Vårbyg bør ikke sås efter 5. maj.

